

Geografia

Klasa 8

Wymagania edukacyjne na ocenę:

Celująca.

Uczeń:

- na podstawie własnej wiedzy charakteryzuje (skrajne) warunki przyrodnicze panujące w różnych częściach Azji
- podaje przyczyny występowania niektórych kontra- stów geograficznych w Azji (np. klimatycznych, gęstości zaludnienia)
- ocenia skuteczność różnych sposobów zapobiegania tragicznym skutkom trzęsień ziemi, erupcji wulkanów i tsunami
- wykazuje związek między cechami klimatu monsunowego a rytmem upraw i rozwojem „kultury ryżu” w Azji Południowo-Wschodniej
- ocenia znaczenie warunków przyrodniczych i czynników społeczno-kulturowych w tworzeniu nowoczesnej gospodarki Japonii
- na podstawie własnej wiedzy przedstawia kierunki rozwoju gospodarczego Chin oraz ocenia ich znaczenie w gospodarce światowej
- ocenia możliwości rozwoju gospodarczego Indii
- dyskutuje na temat roli Indii w regionie Azji Południowej i ich rosnącego znaczenia na świecie
- charakteryzuje kulturę Bliskiego Wschodu uwzględniając zróżnicowanie religijne w regionie
- dyskutuje na temat wyzwań stających przed krajami bliskowschodnimi w kontekście toczących się konfliktów
- oraz uzależnienia go- spodarek od sprzedaży surowców energetycznych
- na podstawie własnej wiedzy przedstawia ogólną charakterystykę stref klimatyczno-roślinno-glebowych występujących w Afryce
- ocenia znaczenie różnych czynników skutkujących występowaniem problemów społeczno-gospodarczych w strefie Sahelu
- proponuje rozwiązania mogące załagodzić niektóre problemy społeczno-gospodarcze wy- stępujące w strefie Sahelu
- dyskutuje na temat znaczenia poszczególnych czynników w występowaniu niedożywienia w Etiopii i innych krajach afrykańskich
- określa zasady, które muszą być spełnione, aby turystyka przyjazdowa do Kenii miała charakter zrównoważony

- wymienia nazwy kilku parków narodowych Kenii
- krytycznie ocenia możliwości rozwoju nowoczesnej gospodarki w wybranych krajach Afryki
- dyskutuje na temat barier ograniczających rozwój społeczno-gospodarczy krajów afrykańskich
- podaje nazwy stanów, w których najczęściej występują tornada i cyklony tropikalne w Stanach Zjednoczonych
- ocenia możliwości zapobiegania skutkom tornad i cyklonów tropikalnych
- opisuje korzyści płynące z wykorzystania wiedzy w poszczególnych sektorach gospodarki Stanów Zjednoczonych
- omawia ograniczenia dalszego rozwoju Doliny Krzemowej
- dyskutuje na temat przyczyn wylesiania Amazonii
- wyjaśnia, na czym polega konflikt interesów dotyczący sposobów zagospodarowania Amazonii
- podaje przykłady działań podejmowanych przez rdzennych mieszkańców Ameryki Południowej, które mają na celu ochronę ich praw
- ocenia aktualną sytuację rdzennej ludności zamieszkującej Brazylię
- odróżnia dzielnice biedy znajdujące się na różnych stopniach rozwoju
- dyskutuje na temat możliwych sposobów rozwiązywania problemów dzielnic biedy
- wykazuje związek pomiędzy wyjątkowością fauny i flory Australii a przeszłością geologiczną kontynentu (pozostawaniem w izolacji od pozostałych kontynentów)
- charakteryzuje środowisko przyrodnicze Oceanii
- ocenia zasadność wykorzystywania przez Australię zasobów naturalnych (wody, węgla) do stymulowania swojego rozwoju gospodarczego
- opisuje wpływ turystyki na przyrodę Australii i Oceanii
- przedstawia cele badań naukowych prowadzonych w Arktyce i Antarktyce

Bardzo dobra.

Uczeń:

- wykazuje na podstawie map ogólnogeograficznych i tematycznych, że Azja jest obszarem wielkich geograficznych kontrastów
- określa zależności występujące pomiędzy szerokością geograficzną a zróżnicowaniem klimatycznym Azji
- określa zależności występujące pomiędzy wysokością nad poziomem morza a warunkami przyrodniczymi panującymi w różnych częściach Azji
- porównuje ze sobą skutki trzęsień ziemi, erupcji wulkanów i tsunami
- identyfikuje związki między przebiegiem granic płyt litosfery a występowaniem
- rowów tektonicznych, wulkanów, trzęsień ziemi i tsunami w regionie Pacyfiku
- na podstawie własnej wiedzy wymienia cechy klimatu monsunowego
- wyjaśnia działanie cyrkulacji monsunowej
- wymienia wpływ monsunu letniego i zimowego na pogodę w Azji Południowej
- Podsumowanie działu I
- wyjaśnia wpływ konfucjanizmu i sintoizmu na relacje społeczne i funkcjonowanie przedsiębiorstw w Japonii
- ocenia możliwe sposoby radzenia sobie ze skutkami kryzysu demograficznego w Japonii (np. imigracja, automatyzacja różnych sfer życia)
- korzystając z map tematycznych, wyjaśnia przyczyny nierównomiernego rozmieszczenia ludności w Chinach
- ocenia metody stosowane w ramach polityki demograficznej Chin dawniej oraz obecnie
- przedstawia tradycyjne podziały społeczne panujące w Indiach
- wyjaśnia, w jaki sposób nierówności społeczne wpływają na ograniczenie możliwości rozwoju gospodarczego
- na mapie wskazuje obszary konfliktów toczących się na Bliskim Wschodzie
- wyjaśnia przyczyny kilku konfliktów toczących się na Bliskim Wschodzie
- ocenia skutki konfliktów toczących się na Bliskim Wschodzie

- wyjaśnia związek pomiędzy cechami klimatu a rodzajem roślinności występującej w poszczególnych strefach klimatyczno-roślinnych w Afryce
- wymienia cechy gleb wykształconych w poszczególnych strefach klimatyczno-roślinnych w Afryce
- ocenia korzyści płynące z wprowadzenia nowych technik rolniczych, np. agro-leśnictwa, w strefie Sahelu
- opisuje i ocenia skutki pustynnienia
- wykazuje wzajemny związek pomiędzy występowaniem konfliktów a niedożywieniem w krajach afrykańskich
- rozróżnia pojęcia głodu jawnego i utajonego
- omawia konsekwencje niedożywienia
- podaje przykłady pozytywnego i negatywnego wpływu turystyki na środowisko przyrodnicze, ludzi i gospodarkę w Kenii
- szczegółowo opisuje wybrane walory przyrodnicze Kenii
- podaje przykłady pozytywnego i negatywnego wpływu turystyki na środowisko przyrodnicze, ludzi i gospodarkę w Kenii
- szczegółowo opisuje wybrane walory przyrodnicze Kenii
- dyskutuje na temat poziomu innowacyjności gospodarki Stanów Zjednoczonych na tle innych krajów
- określa czynniki, które przyczyniły się do rozwoju technopolii w Dolinie Krzemowej
- wyjaśnia proces powstawania megalopolis
- opisuje skutki kolonizacji Ameryki Południowej dla jej rdzennych mieszkańców
- dyskutuje na temat możliwości pogodzenia interesów rdzennych mieszkańców i grup lobbujących za gospodarczym wykorzystaniem Amazonii
- podaje przykłady pozytywnego wpływu działalności prowadzonej przez mieszkańców dzielnic biedy na funkcjonowanie miast
- opisuje i ocenia lokalizację dzielnic biedy w miastach Ameryki Południowej
- na podstawie własnej wiedzy opisuje zróżnicowanie warunków klimatycznych w Australii
- opisuje warunki nie- zbudne do powstania rafy koralowej
- wyjaśnia powstawanie atoli
- dyskutuje na temat australijskiej polityki migracyjnej

- ocenia wpływ osadników europejskich na rdzennych mieszkańców Australii
- wymienia cechy rolnictwa, przemysłu i usług w Australii
- uzasadnia konieczność zachowania statusu Antarktydy określonego Traktatem Antarktycznym
- wyjaśnia mechanizm ruchu lądolodu oraz zjawisko cielenia się lodowców

Dobra.

Uczeń:

- na podstawie map i innych źródeł informacji porównuje cechy obiektów i regionów położonych w Azji
- podaje przykłady kontrastów społeczno-gospodarczych spotykanych w Azji
- opisuje przebieg procesów geologicznych zachodzących w strefie subdukcji
- wyjaśnia mechanizm powstawania tsunami
- podaje nazwy przynajmniej pięciu krajów, w których wykształciła się „kultura ryżu”
- opisuje sposoby, w jaki ludzie przekształcają środowisko przyrodnicze w celu prowadzenia upraw ryżu
- opisuje przykłady skutecznego przezwyciężania niesprzyjających warunków przyrodniczych przez mieszkańców Japonii
- dyskutuje na temat wpływu warunków przyrodniczych na rozwój gospodarczy Japonii
- opisuje zmiany demograficzne, które zaszły w Chinach w ostatnich kilku- dziesięciu latach
- podaje przykłady działań mających na celu zwiększenie wpływu Chin w innych częściach świata
- nazywa główny nurt religii wyznawanych w Indiach (hinduizm) i wymienia jego podstawowe założenia
- określa silne strony Indii w odniesieniu do możliwości ich rozwoju gospodarczego
- wyjaśnia znaczenie wydobycia i eksportu ropy naftowej i gazu ziemnego dla krajów bliskowschodnich

- opisuje zróżnicowanie poziomu rozwoju gospodarczego krajów bliskowschodnich toczących się na Bliskim Wschodzie
- wyjaśnia funkcjonowanie cyrkulacji atmosferycznej
- w strefie międzyzwrotnikowej w Afryce
- wyjaśnia związek pomiędzy funkcjonowaniem cyrkulacji w strefie międzyzwrotnikowej a rozmieszczeniem opadów w Afryce
- wyjaśnia przyczyny i przebieg procesu pustynnienia
- podaje przykłady konfliktów toczących się w strefie Sahelu, których przyczyną jest rywalizacja o ograniczone zasoby przyrodnicze
- na podstawie tekstów źródłowych podaje przykłady przyrodniczych i społecznych przyczyn niedoborów żywności w krajach afrykańskich
- wyjaśnia wpływ zmian klimatycznych na problem niedoborów żywności w krajach afrykańskich wyjaśnia, czym są przyrodnicze i kulturowe walory turystyczne
- podaje przykłady turystycznych walorów przyrodniczych Kenii
- podaje przykłady turystycznych walorów kulturowych Kenii
- podaje przykłady nowoczesnych działalności gospodarczych rozwijanych w Maroku i Rwandzie (usługi, przemysł zaawansowanych technologii)
- wykazuje się świadomością istnienia fałszywych stereotypów dotyczących rozwoju krajów afrykańskich
- wyjaśnia wpływ ukształtowania powierzchni i cyrkulacji powietrza na powstawanie tornad w Ameryce Północnej
- porównuje możliwości prognozowania tornad i cyklonów tropikalnych
- podaje przykłady firm, których działalność jest związana z rozwojem Doliny Krzemowej
- nazywa i wskazuje na mapie przykłady megalopolis w Stanach Zjednoczonych
- podaje cechy wyróżniające Amazonkę spośród innych rzek
- określa znaczenie amazońskich lasów deszczowych dla zachowania bioróżnorodności planety
- wymienia zagrożenia, na które są narażeni rdzenni mieszkańcy Amazonii
- wyjaśnia przyczyny zanikania kultur w Ameryce Południowej
- na podstawie własnej wiedzy opisuje różne przyczyny powstawania dzielnic biedy w miastach Ameryki Południowej wyjaśnia, czym jest szara strefa

- wykazuje związek pomiędzy położeniem geograficznym i warunkami klimatycznymi Australii
- opisuje położenie Wielkiej Rafy Koralowej
- określa przyczyny i skutki problemów z zaopatrzeniem w wodę w suchych i półsuchych regionach Australii
- wyjaśnia działanie niecki artezyjskiej
- wyjaśnia wzajemne zależności pomiędzy zmianami klimatu a topnieniem lądolodu na Antarktydzie
- wyjaśnia, dlaczego klimat na Antarktydzie jest zimny i suchy

Dostateczna.

Uczeń:

- wskazuje na mapie położenie wybranych obiektów geograficznych Azji
- wskazuje na mapie kilka wybranych krain geograficznych Azji
- podaje liczbę ludności Azji
- na podstawie map opisuje przebieg granic płyt litosfery na granicy Azji i Pacyfiku
- podaje kilka przykładów działań mających na celu ograniczenie negatywnych skutków trzęsień ziemi i erupcji wulkanów
- opisuje prace wykonywane przy uprawie ryżu
- wyjaśnia znaczenie pojęcia „kultura ryżu”
- wymienia wybrane cechy gospodarki Japonii (np. wysoki udział przemysłu hi-tech, intensywne rolnictwo)
- na podstawie danych charakteryzuje strukturę eksportu i importu Japonii
- na podstawie mapy porównuje gęstości zaludnienia w różnych częściach Chin i określa prawidłowości w rozmieszczeniu ludności
- wykorzystując dane statystyczne określa znaczenie Chin w światowej gospodarce
- opisuje zmiany liczby ludności Indii
- na podstawie danych określa kierunki zmian demograficznych zachodzących w Indiach
- na podstawie danych charakteryzuje rozmieszczenie zasobów ropy naftowej na Bliskim Wschodzie
- nazywa religię do- minującą na Bliskim Wschodzie

- podaje przykład konfliktu toczącego się na Bliskim Wschodzie
- wskazuje na mapie wybrane obiekty geograficzne położone w Afryce (np. wybrane rzeki, łańcuchy górskie, jeziora)
- na podstawie mapy opisuje rozmieszczenie opadów w Afryce w różnych porach roku
- opisuje warunki przyrodnicze panujące w strefie Sahelu
- na podstawie danych udowadnia wpływ wzrostu liczby ludności na problemy społeczno-gospodarcze w wybranych krajach Sahelu
- wskazuje na mapie Etiopię
- identyfikuje cechy środowiska przyrodniczego, które utrudniają gospodarowanie w Etiopii
- na podstawie danych opisuje rozwój turystyki w Kenii
- opisuje wygląd, stroje czy tradycje plemion zamieszkujących Kenię, np. Masajów
- podaje przykłady aktywnej turystyki, którą można uprawiać w Kenii
- podaje przykłady tradycyjnych działalności gospodarczych dominujących w wielu krajach afrykańskich, np. wydobycie surowców w Maroku
- wskazuje na mapie położenie wybranych obiektów geograficznych Ameryki Północnej
- na podstawie map charakteryzuje zróżnicowanie środowiska przyrodniczego Ameryki północnej
- na przykładzie Doliny Krzemowej wyjaśnia, czym jest technopolia
- omawia cechy charakterystyczne miast amerykańskich
- na podstawie map porównuje rozmieszczenie wielkich form rzeźby terenu w Ameryce Południowej i Północnej
- wskazuje położenie wybranych obiektów geograficznych Ameryki Południowej
- opisuje zmiany kulturowe, którym ulegają rdzenni mieszkańcy Ameryki Południowej
- ocenia wpływ działalności górniczej i eksploatacji drewna na życie rdzennych mieszkańców Amazonii
- wyjaśnia, czym są czynniki wypychające ludność ze wsi do miast
- wskazuje nierówności społeczne jako główną przyczynę powstawania dzielnic biedy
- wymienia przykłady zwierząt i roślin żyjących w Australii

- na podstawie map opisuje zróżnicowanie ukształtowania powierzchni Australii
- wskazuje położenie wybranych obiektów geograficznych Australii i Oceanii
- wymienia przykładowe gałęzie gospodarki ważne dla Australii
- wyjaśnia, czym jest lądolód
- podaje przykłady zwierząt zamieszkujących Antarktydę

Dopuszczająca.

Uczeń:

- opisuje położenie geograficzne Azji
- odczytuje z mapy informacje dotyczące wysokości bezwzględnych, temperatur i opadów w Azji
- odczytuje z map informacje dotyczące gęstości zaludnienia w różnych częściach Azji
- podaje przykłady zjawisk zachodzących w strefie subdukcji
- odczytuje z mapy nazwy płyt litosfery w regionie Pacyfiku
- określa przyczyny występowania trzęsień ziemi na granicach płyt litosfery
- podaje przykłady wykorzystania ryżu i produktów pozyskiwanych przy jego uprawie
- na podstawie map i klimatogramów opisuje cechy klimatu monsunowego Azji Południowo--Wschodniej
- na podstawie map opisuje położenie geograficzne Japonii
- podaje przykłady warunków przyrodniczych utrudniających rozwój gospodarczy Japonii
- opisuje położenie geograficzne Chin
- na podstawie mapy określa gęstość zaludnienia w różnych częściach Chin
- podaje przykłady wpływu chińskiej gospodarki na kraje europejskie i ich mieszkańców
- określa położenie geograficzne Indii
- podaje przykłady sukcesów gospodarczych Indii
- podaje przykłady cechy kulturowych Indii odróżniające ten kraj od Polski

- określa położenie Bliskiego Wschodu i wskazuje ten region na mapie świata
- podaje nazwy kilku krajów leżących na Bliskim Wschodzie
- wymienia cechy Bliskiego Wschodu, które wyróżniają ten region (np. zasoby węglowodorów, religia, klimat)
- opisuje położenie geograficzne Afryki
- podaje nazwy mórz i oceanów oblewających Afrykę oraz wskazuje je na mapie
- podaje nazwy głównych stref klimatyczno-roślinnych występujących w Afryce
- wyjaśnia, czym jest strefa Sahelu
- wskazuje na mapie położenie strefy Sahelu
- na podstawie mapy podaje nazwy krajów Sahelu
- nazywa strefy klimatyczno-roślinne, w których położony jest Sahel
- wyjaśnia, czym jest niedożywienie
- wymienia niektóre przyczyny niedożywienia w krajach afrykańskich
- wskazuje położenie Kenii na mapie
- na podstawie materiałów, takich jak ilustracje czy filmy, opisuje walory turystyczne Kenii, np. krajobrazy, faunę, florę
- podaje przykłady postępu społeczno-gospodarczego obserwowanego w wybranych krajach Afryki
- na podstawie danych opisuje i porównuje struktury zatrudnienia w Maroku, Rwandzie i Polsce
- opisuje położenie geograficzne Ameryki Północnej
- podaje przykłady zagrożeń przyrodniczych występujących w Ameryce Północnej (np. tornada, cyklony tropikalne, powodzie)
- podaje przykłady produktów, z których są znane Stany Zjednoczone
- na podstawie danych określa pozycję Stanów Zjednoczonych w gospodarce światowej
- opisuje położenie geograficzne Ameryki Południowej
- podaje kilka charakterystycznych cech amazońskich lasów deszczowych
- wymienia skutki wycinania amazońskich lasów deszczowych
- wyjaśnia, kogo nazywamy rdzennymi mieszkańcami Ameryki Południowej i Północnej
- opisuje wioski, domy i warunki życia rdzennych mieszkańców Amazonii

- opisuje warunki życia w dzielnicach biedy
- na podstawie fotografii opisuje wygląd dzielnic biedy
- opisuje położenie geograficzne Australii
- na podstawie klimatogramów opisuje warunki klimatyczne wybranych miejsc w Australii
- na podstawie mapy opisuje rozmieszczenie ludności w Australii
- w Australii
- na podstawie danych charakteryzuje zmiany liczby ludności w Australii
- opisuje położenie geograficzne Antarktydy
- na podstawie klimatogramów opisuje warunki klimatyczne panujące na Antarktydzie